

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

Valforsknings- programmet

Statsvetenskapliga institutionen
www.gu.se/valforskning

Valforsknings-
programmet

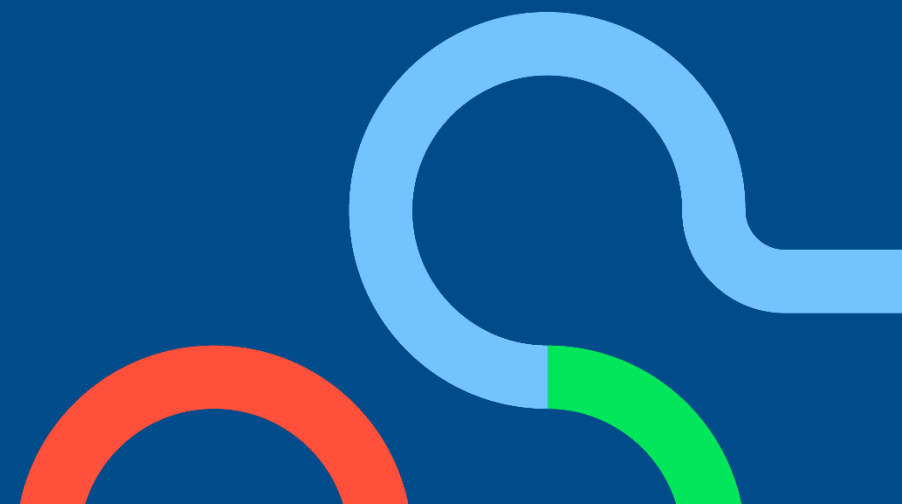

UNIVERSITY OF
GOTHENBURG

Är medborgarna nöjda med demokratin?

HENRIK EKENGREN OSCARSSON

SKR 2 december 2022

Nyckelindikatorer: hur svensk demokrati mår

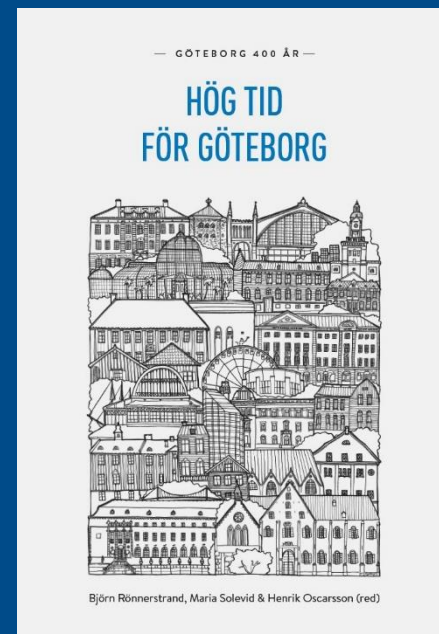
Politiskt intresse & deltagande
Relationer mellan folket och de folkvalda
Beredskap att ta uppdrag
Politikerförtroende
Samhällsförtroende
Nöjdhet med demokratin
Oro för demokratin
Politisk kunskap

Valforsknings-
programmet

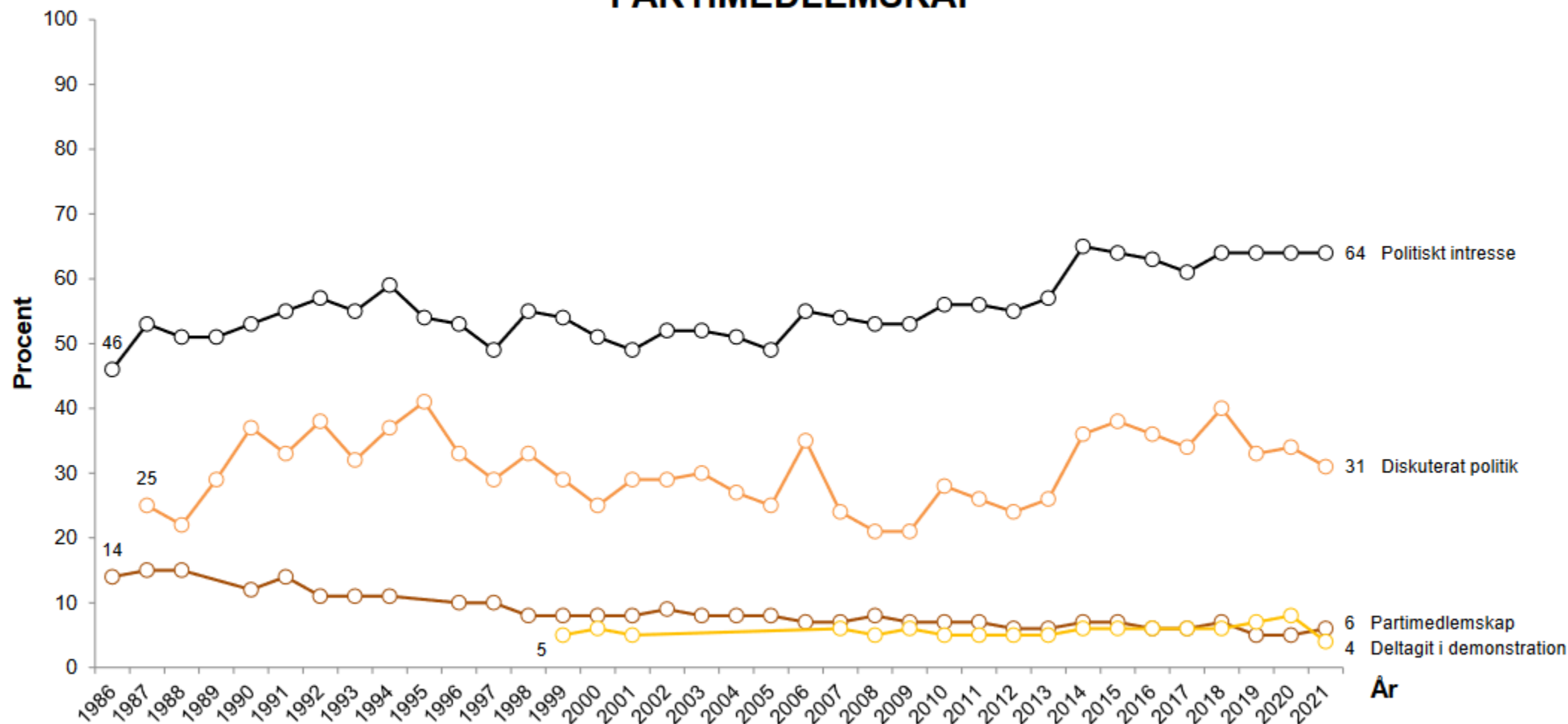
GÖTEBORGS
UNIVERSITET

Politiskt intresse & deltagande

POLITISKT INTRESSE, DISKUTERAT POLITIK OCH PARTIMEDLEMSKAP

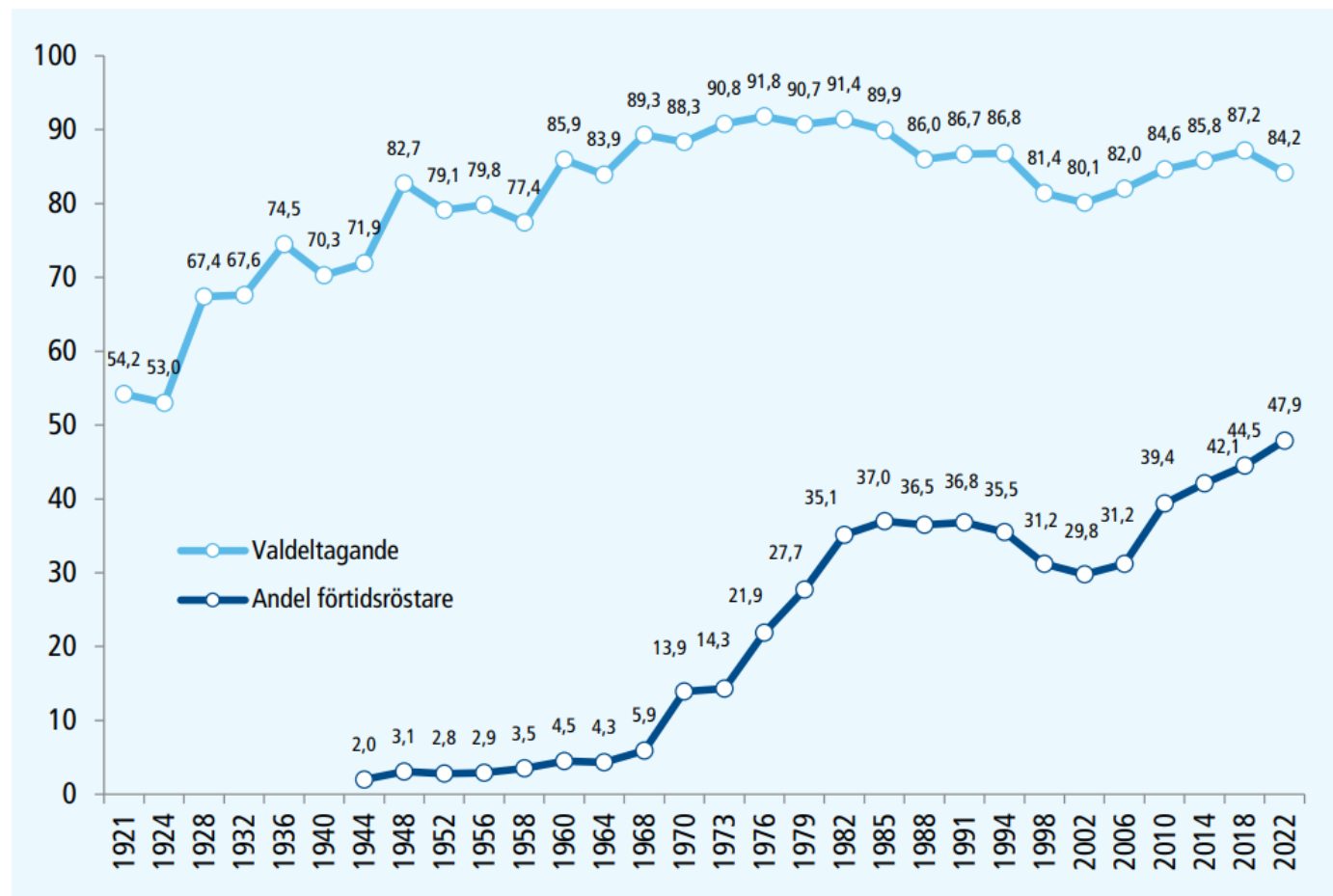
Kommentar: Resultaten avser dem som angett mycket och ganska intresserade av politik, diskuterat politik någon eller flera gånger i vecka, andel partimedlemmar samt deltagit i demonstration under de senaste 12 månaderna. Svarsalternativ för politiskt intresse: "mycket intresserad"; "ganska intresserad"; "inte särskilt intresserad" samt "inte alls intresserad". Procentbasen utgörs av samtliga svarande.

Frågeformulering: "Hur intresserad är du i allmänhet av politik?", "Är medlem i något politiskt parti/förbund?", "Hur ofta har du de senaste 12 månaderna diskuterat politik?", "Hur ofta har du under de senaste 12 månaderna deltagit i demonstration?"

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 1986–2021

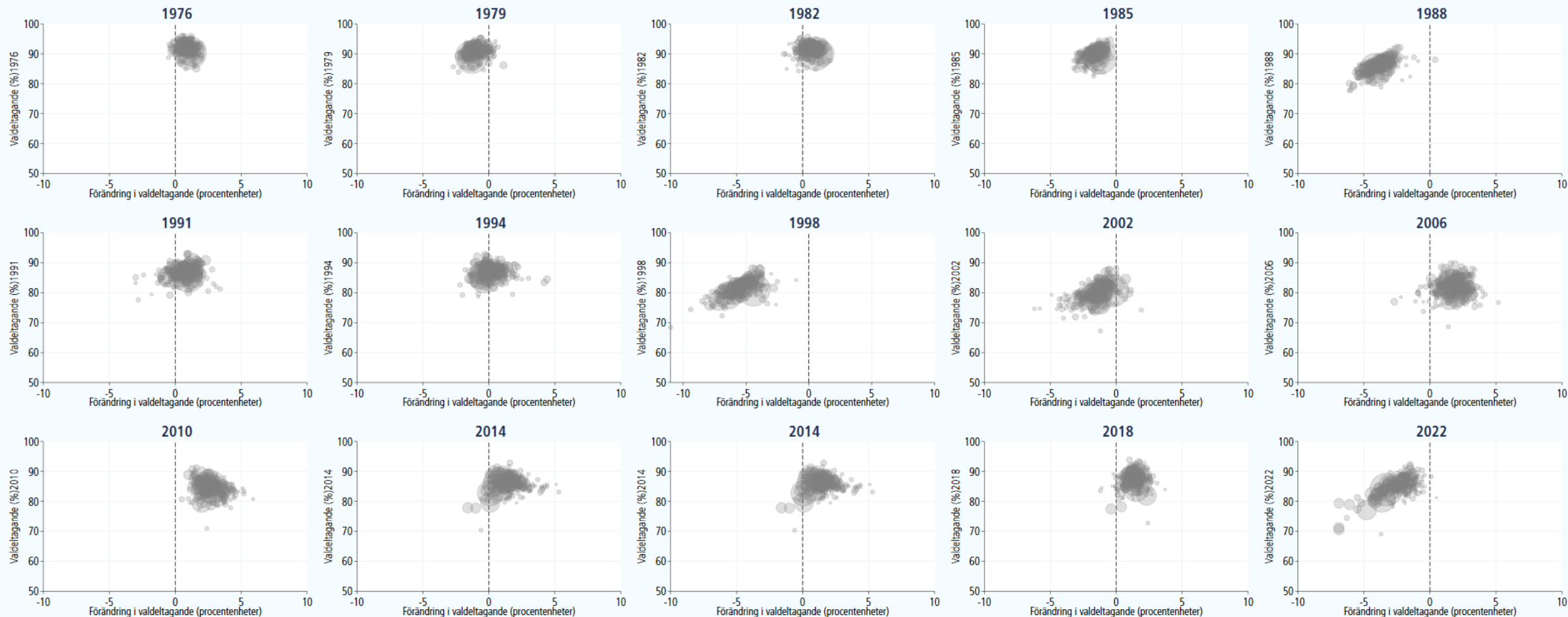
Rekord i förtidsröstning men lägre valdeltagande

Figur 2 Valdeltagande och förtidsröstning i Sverige 1921–2022 (procent).
Voter turnout and absentee voting in Sweden 1921–2022 (per cent).

Förändring i valdeltagande 1973-2022

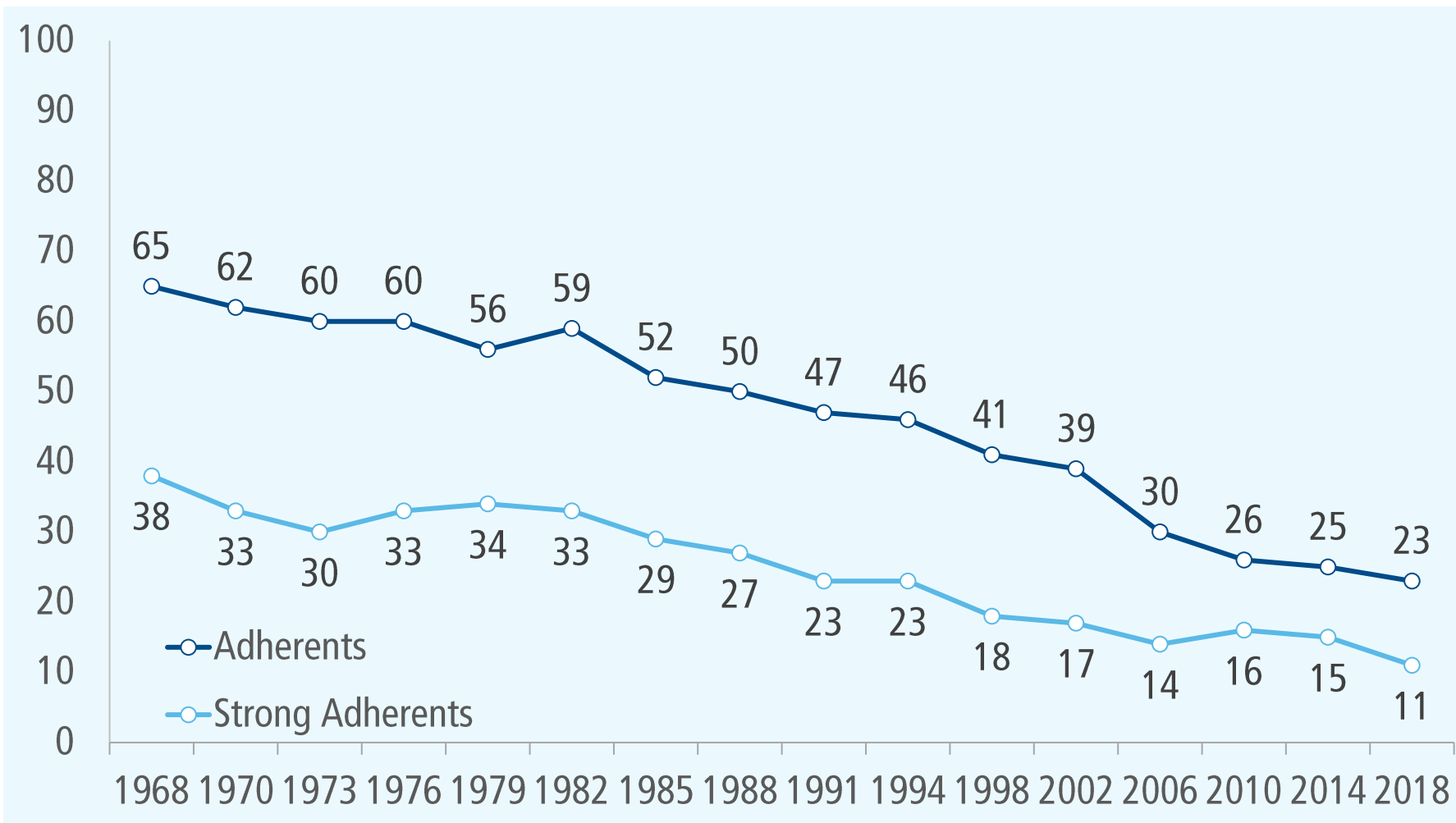

Väljarnas relationer till partierna

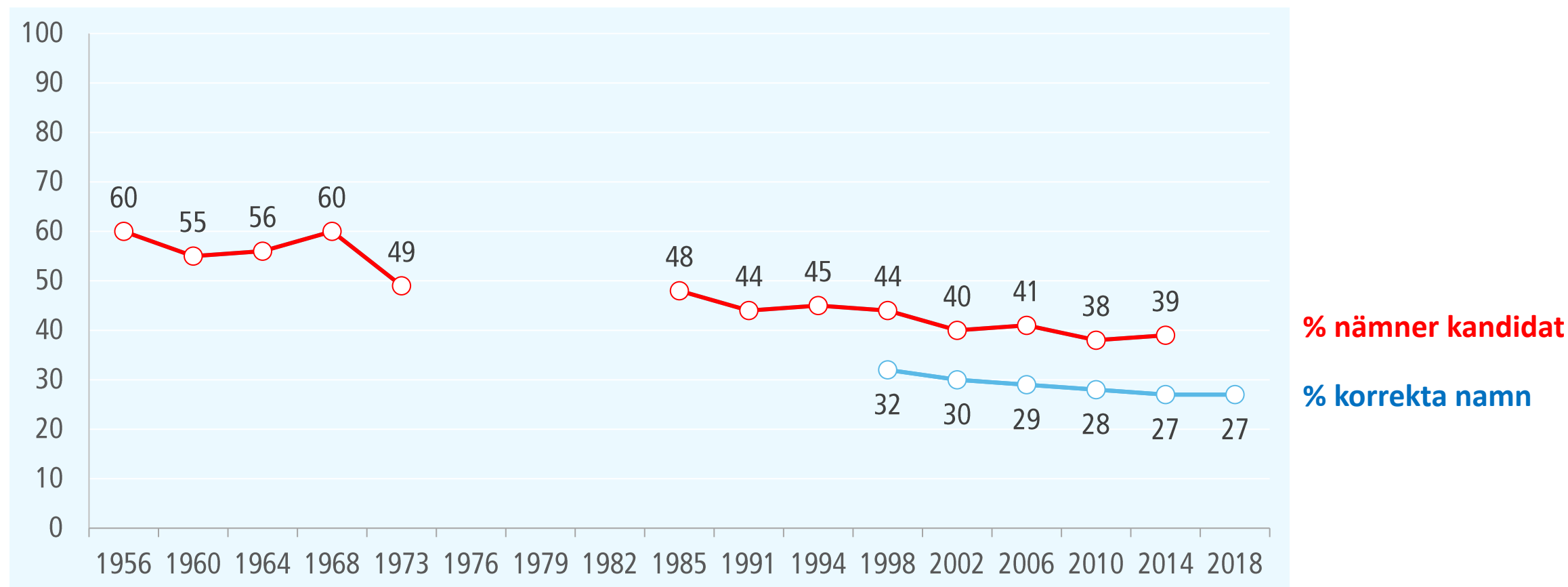
Partiidentifikation 1968-2018

Andel anhängare samt starka anhängare.

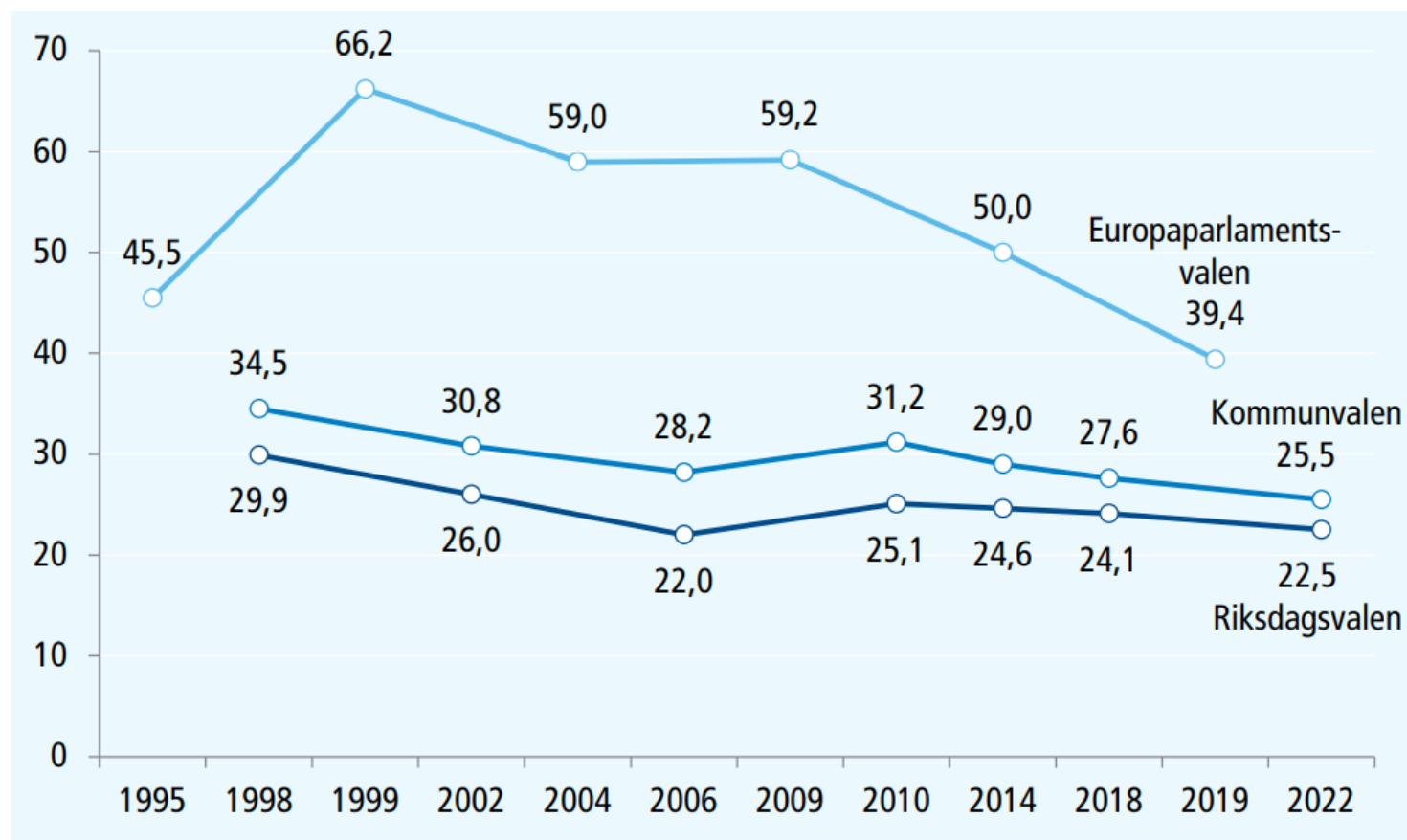
Allt anonymare kandidater

Andel väljare som kan nämna en riksdagskandidat från den egna valkretsen (procent)

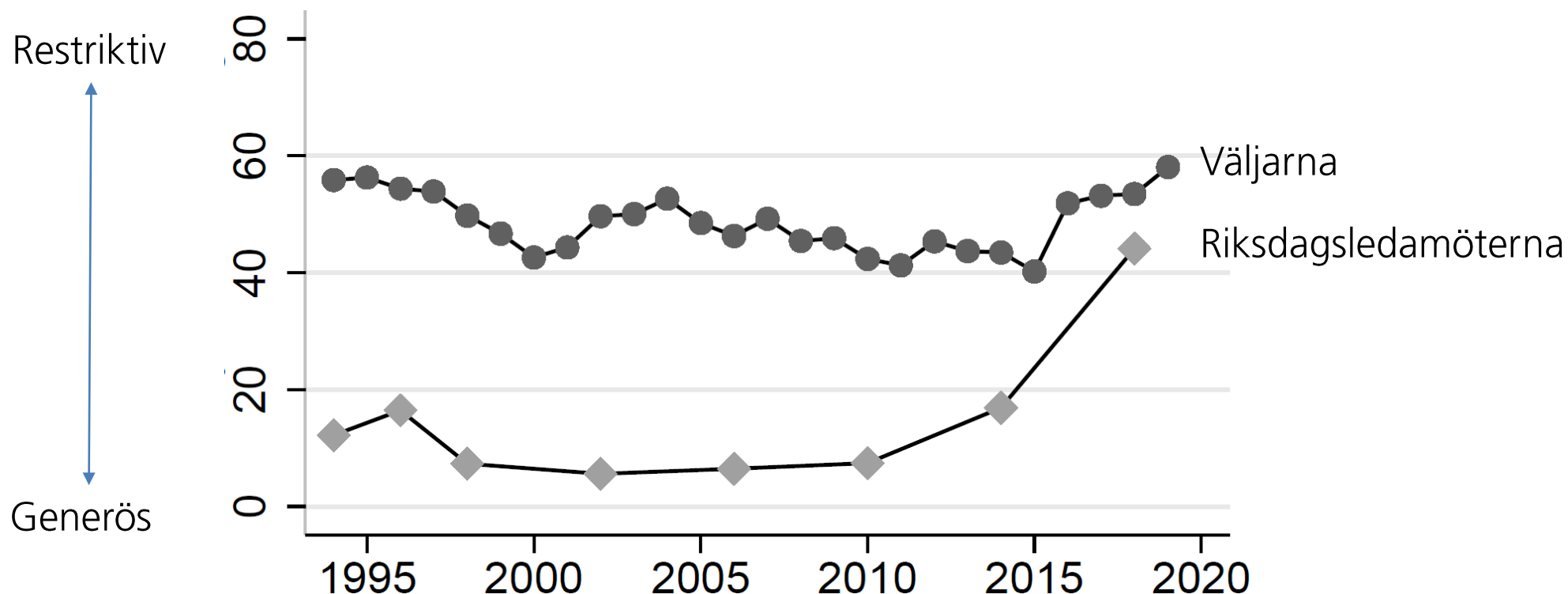

Personvalet lyfter inte

Figur 5 Andel personröstande väljare i allmänna val 1995–2022 (procent).
Preferential voting in local, national and EP-elections 1995–2022 (per cent).

Inställning till flyktingmottagning bland svenska väljare och bland riksdagens ledamöter 1994-2018 (andel som tycker förslaget om att ta emot färre flyktingar är bra)

Källa: De nationella SOM-undersökningarna 1986-2020 och Riksdagsundersökningarna 1994-2018. Figuren är hämtad från Christian Johansson, Anders Kärnä och Jaakko Meriläinen (kapitel 7)

Beredskap att ta politiska uppdrag

Beredskap att ta uppdrag

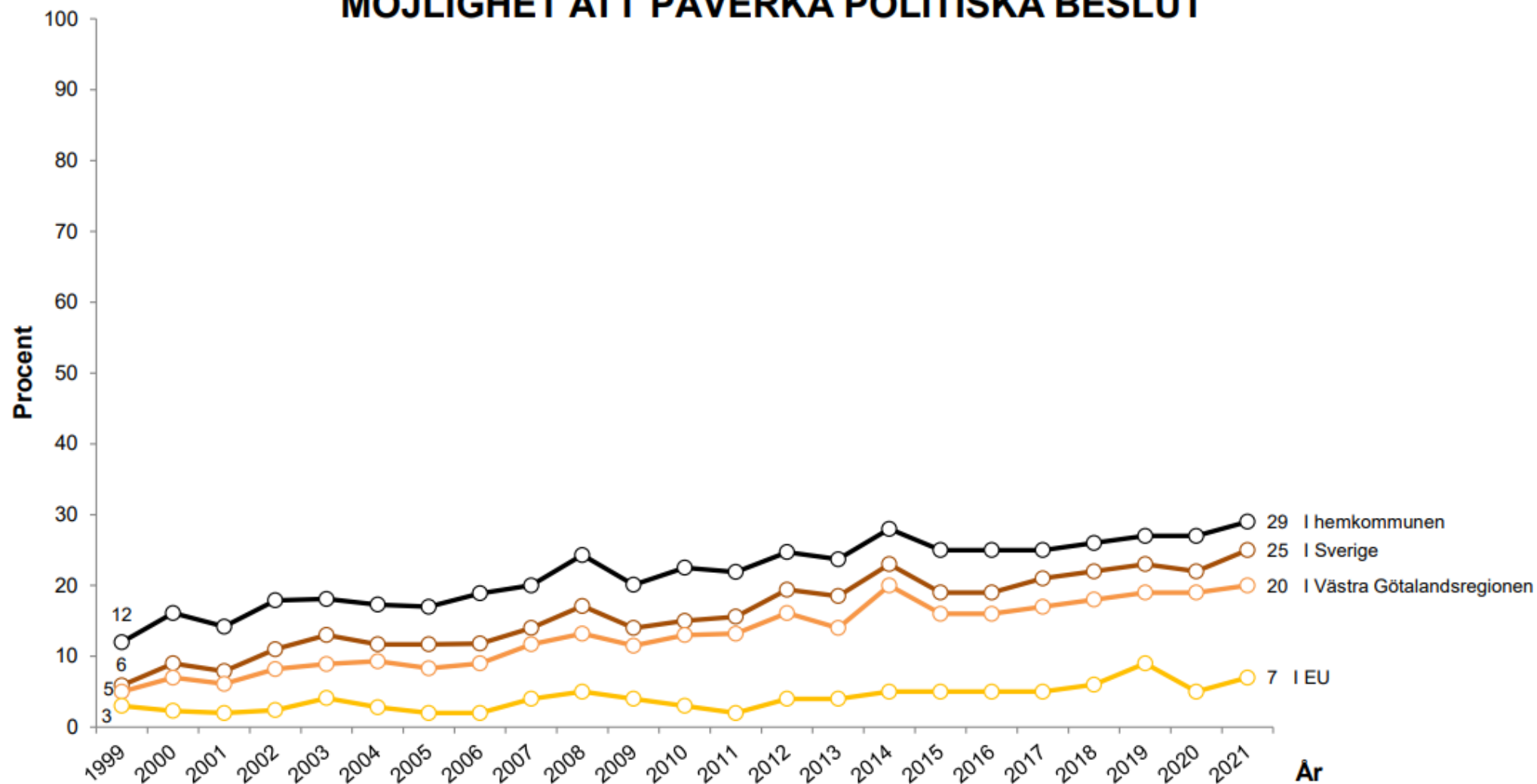
Tabell 1 Andel väljare som kan tänka sig att ta ett politiskt uppdrag för det parti de sympatiserar med, 2018 (procent).

Partival 2018	Ja, absolut	Ja, kanske	Nej, troligen inte	Nej, absolut inte	Sympatiserar inte med något parti	summa procent	antal svarande
Vänsterpartiet	6	20	47	23	4	100	128
Socialdemokraterna	5	14	40	36	5	100	512
Centerpartiet	3	24	35	30	8	100	147
Liberalerna	5	17	38	33	7	100	96
Moderaterna	4	18	32	36	10	100	325
Kristdemokraterna	8	21	29	37	5	100	111
Miljöpartiet	7	29	39	19	6	100	74
Sverigedemokraterna	7	15	31	39	8	100	299
Alla väljare	5	18	36	34	7	100	1 726

Källa: Valforskningsprogrammet, Valundersökningen 2018.

Kommentar: Frågan lyder: "Skulle du kunna tänka dig att ta ett politiskt uppdrag för det parti du sympatiserar med?". Frågan om partival gäller röstning i riksdagsvalet 2018. För mer statistik om förtroendevalda i kommuner och regioner hänvisas till

MÖJLIGHET ATT PÅVERKA POLITISKA BESLUT

Kommentar: Frågan har sex svarsalternativ: "mycket goda möjligheter; ganska goda möjligheter; varken goda eller dåliga möjligheter; ganska dåliga möjligheter; mycket dåliga möjligheter; ingen uppfattning". Figuren visar andelen som svarat "mycket goda" eller "ganska goda" möjligheter. Procentbasen utgörs av de som besvarat respektive delfråga.

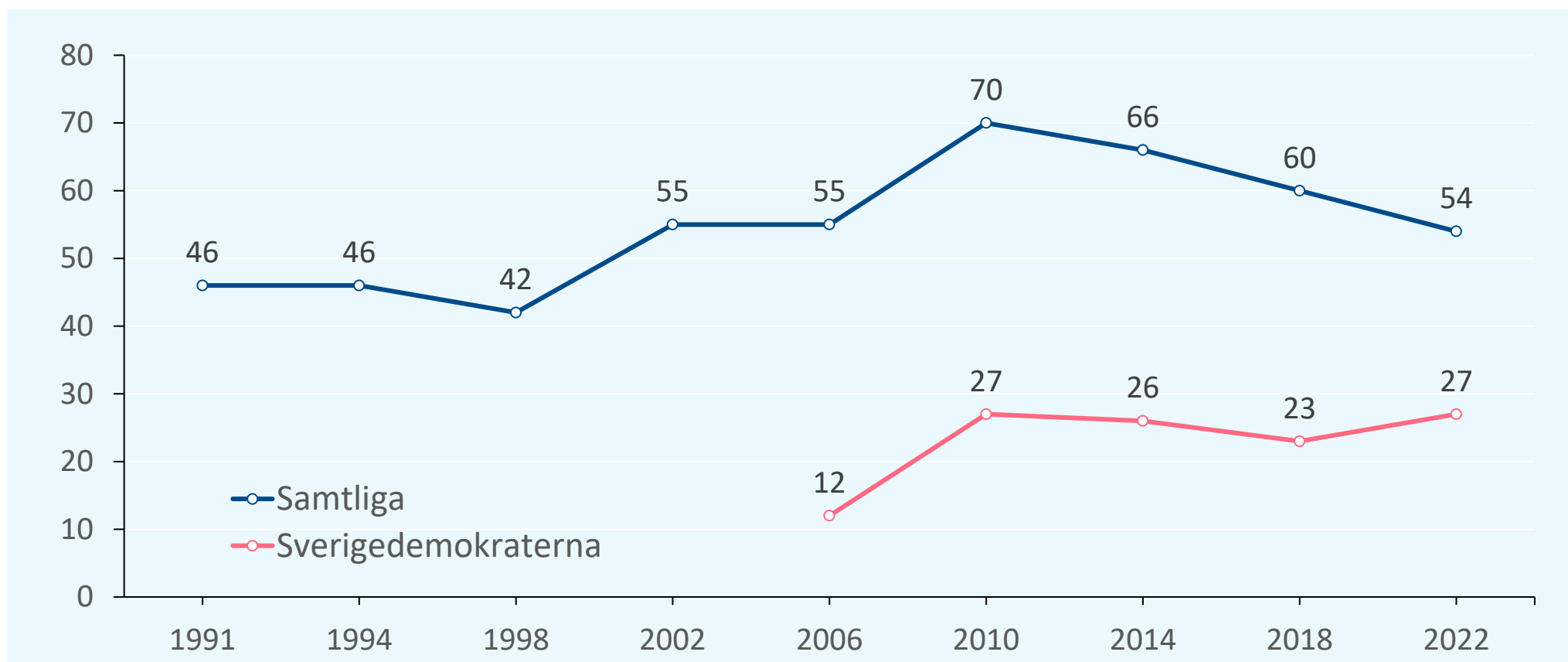
Frågeformulering: "Vilka möjligheter anser du att du har att påverka politiska beslut i:"

Källa: Den västsvenska SOM-undersökningen 1999-2021

Politikerförtroende

Förtroende för politiker (SVT/VALU)

Andel mycket+ganska stort förtroende för svenska politiker (%)

Samhällsförtroende

Det delade Sverige:

Förtroende för samhällsinstitutioner 1986-2021

Förtroende (1-5) för ett tjugotal olika samhällsinstitutioner
bland boende i Sveriges kommuner (genomsnittligt indexvärde)

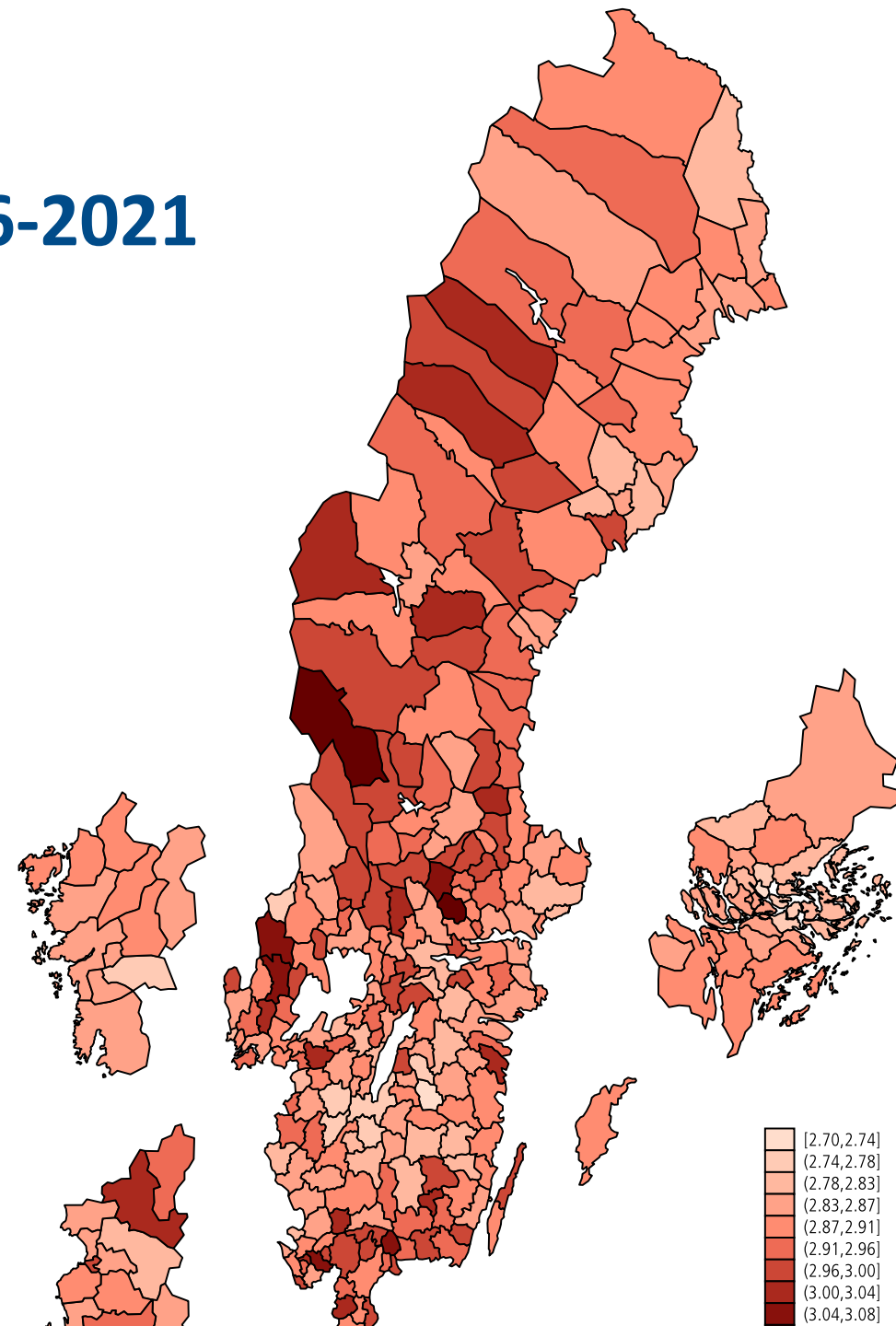
Toppen:

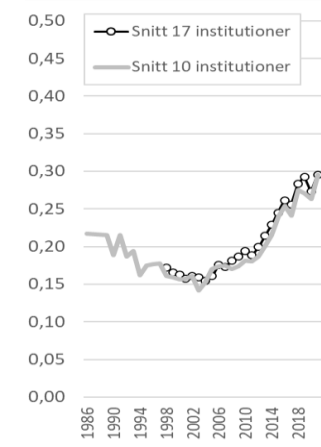
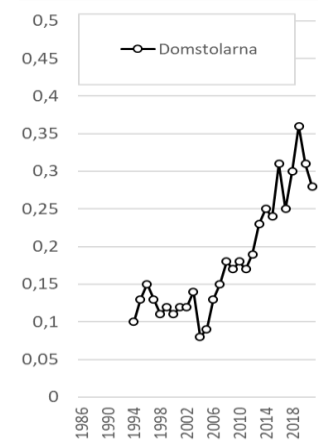
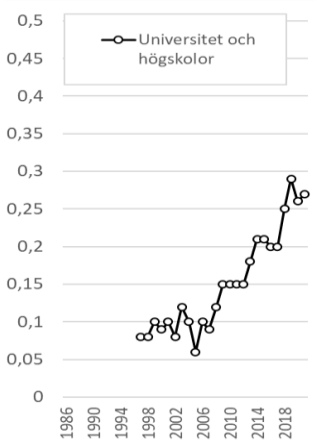
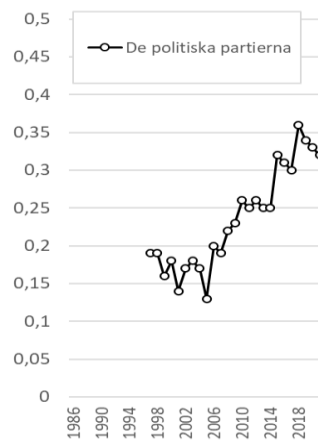
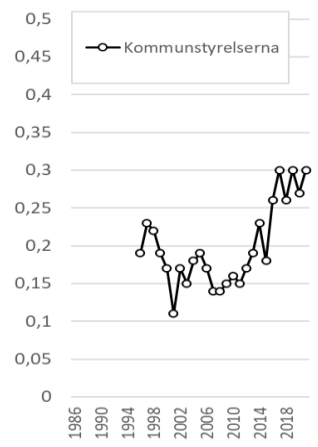
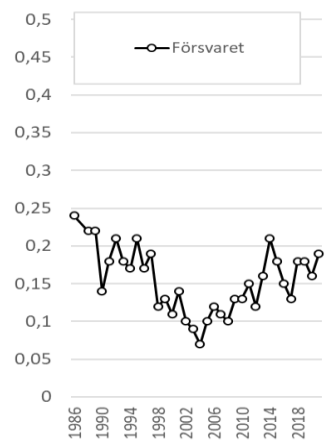
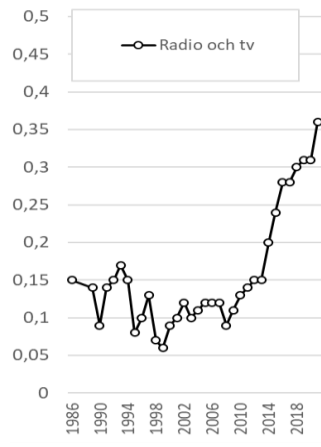
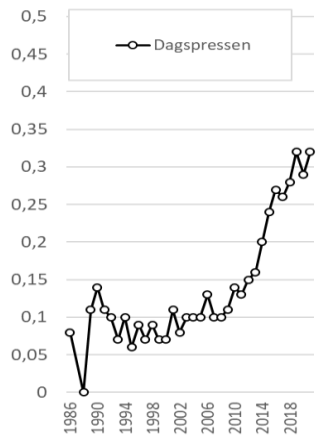
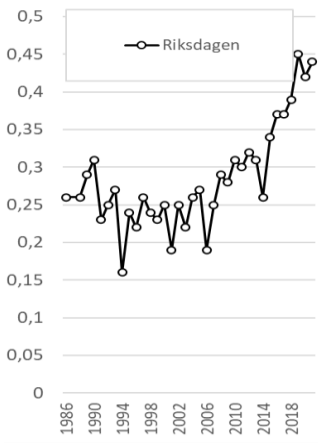
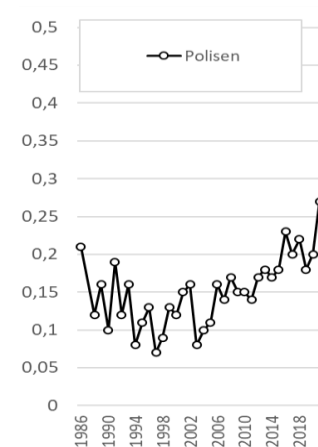
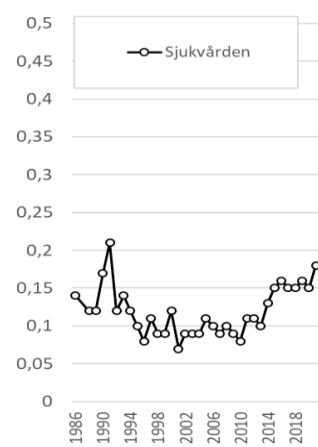
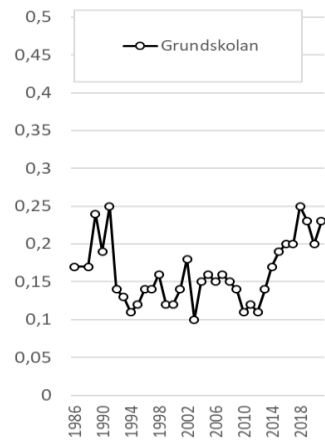
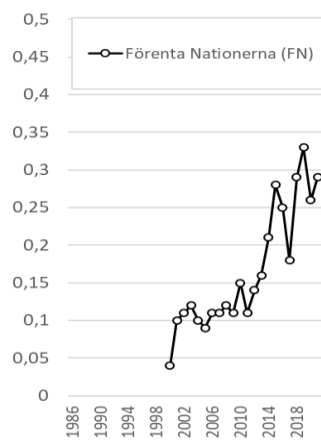
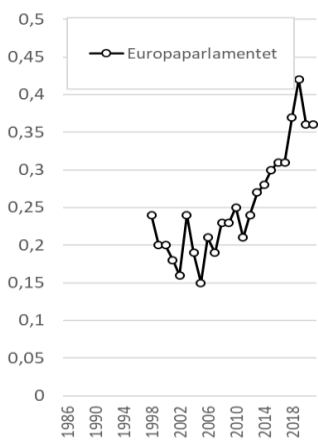
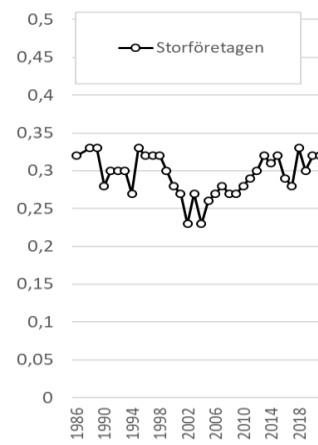
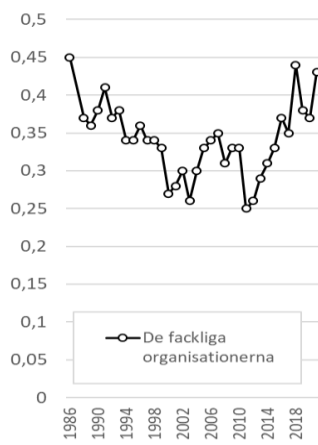
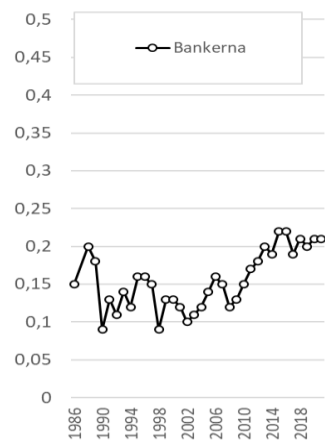
Ydre
Danderyd
Tranemo
Lidingö
Ulricehamn
Täby
Vaggeryd
Nacka
Jönköping

Botten:

Skinnskatteberg
Älvdalen
Klippan
Smedjebacken
Bengtsfors
Årjäng
Olofström
Åstorp
Bräcke

Källa: SOM-institutet, SOM-undersökningarna 1986-2021.

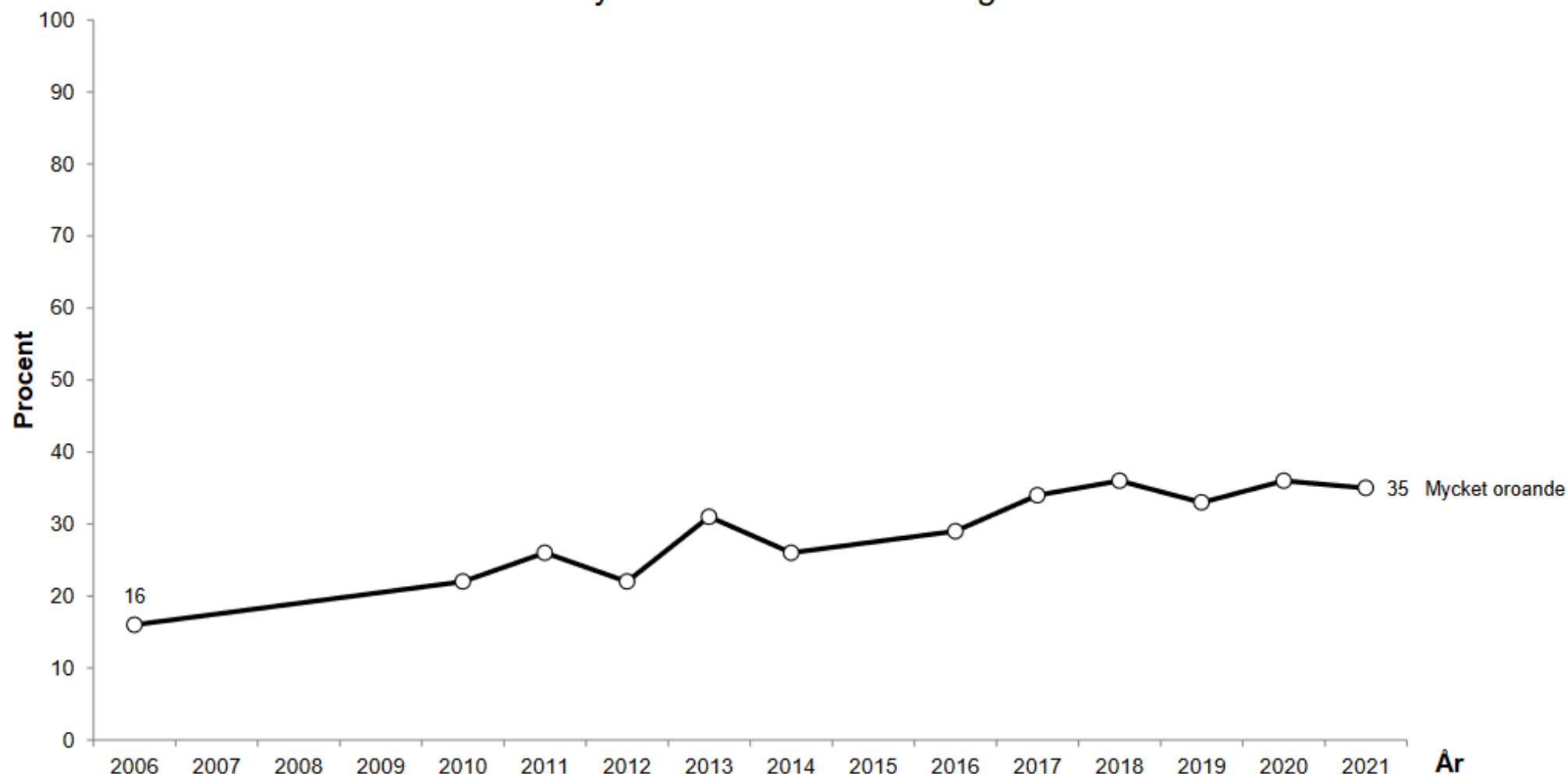

Oro för demokratin

ORO ÖVER FÖRSVAGAD DEMOKRATI

Andelen mycket oroade över försvagad demokrati

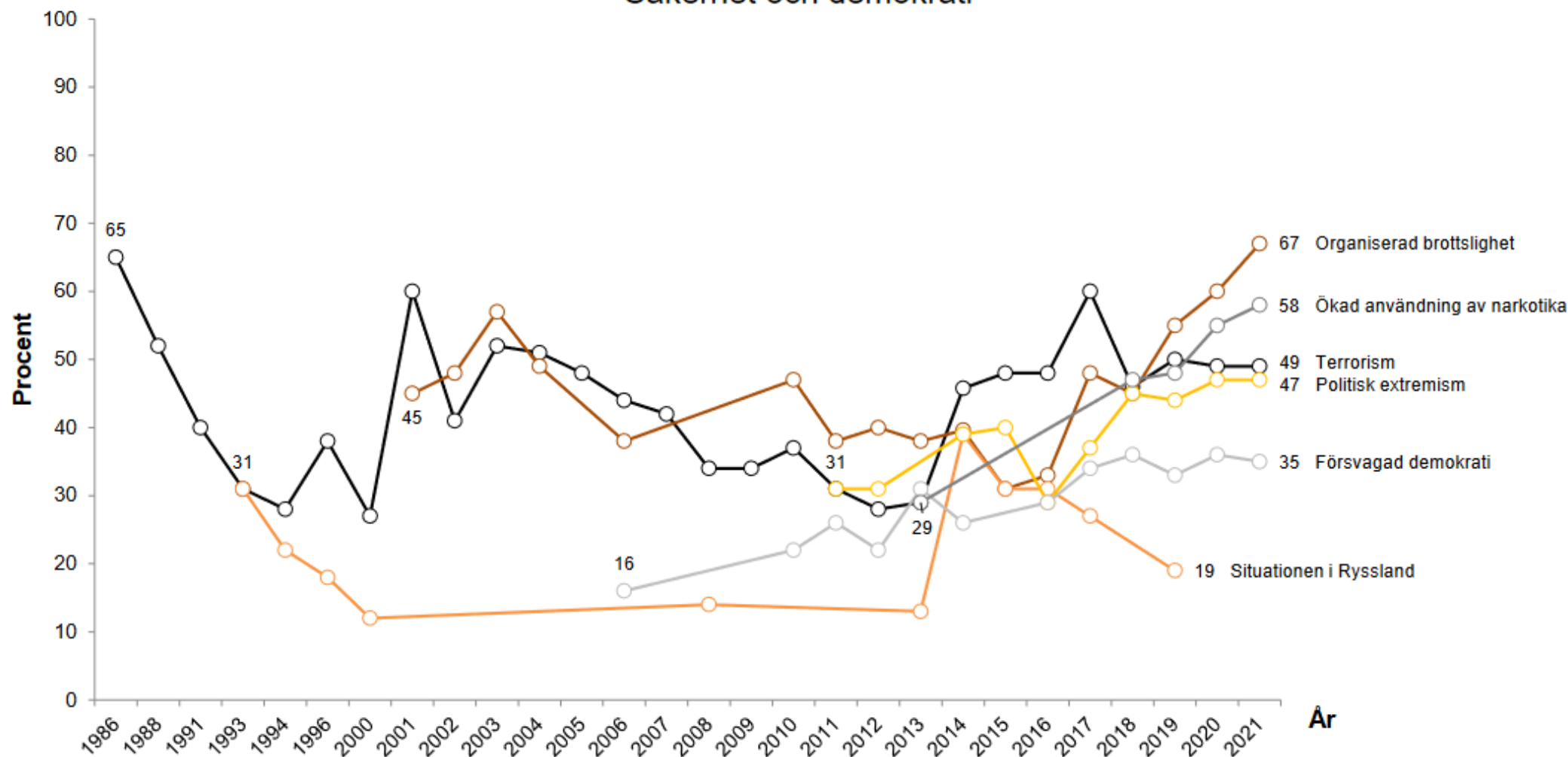
Kommentar: Svarsalternativen är: "mycket oroande; ganska oroande; inte särskilt oroande samt "inte alls oroande". Resultaten redovisar andelen som svarat "mycket oroande". Procentbasen utgörs av de som besvarat respektive delfråga.

Frågeformulering: "Om du ser till läget idag, hur oroande upplever du själv följande inför framtiden?"

Källa: De nationella SOM-undersökningarna 2006–2021.

VAD SVENSKAR OROAR SIG FÖR

Säkerhet och demokrati

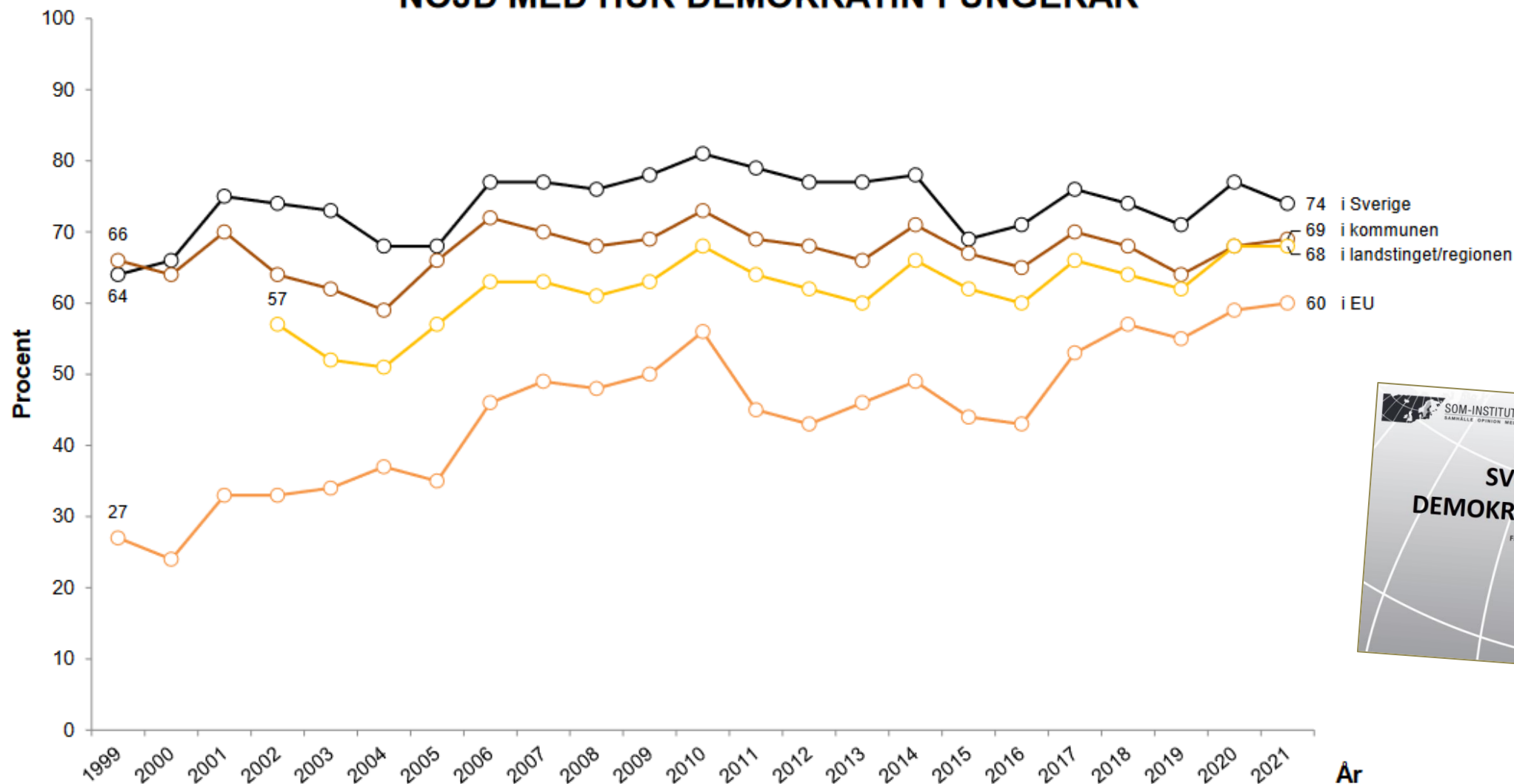
Kommentar: Svarsalternativen är "mycket oroande"; "ganska oroande"; "inte särskilt oroande" samt "inte alls oroande". Resultaten redovisar de som svarat "mycket oroande". Procentbasen utgörs av de som besvarat frågan.

Frågeformulering: "Om du ser till läget idag, hur oroande upplever du själv följande inför framtiden?"

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 1986–2021

Nöjd med demokratin

NÖJD MED HUR DEMOKRATIN FUNGERAR

Kommentar: Svarsalternativen är "mycket nöjd"; "ganska nöjd"; "inte särskilt nöjd" samt "inte alls nöjd". Resultaten visar andel som svarar "mycket" eller "ganska nöjd". Procentbasen utgörs av de som besvarat frågan.

Frågeformulering: "Allmänt sett, hur nöjd är du med det sätt på vilket demokratin fungerar i:"

Källa: Den nationella SOM-undersökningen 1999–2021

Det delade Sverige: Nöjd med demokratin 1999-2021

Graden av nöjdhet med hur demokratin fungerar 1999-2021
bland boende i Sveriges kommuner (genomsnittligt indexvärde).

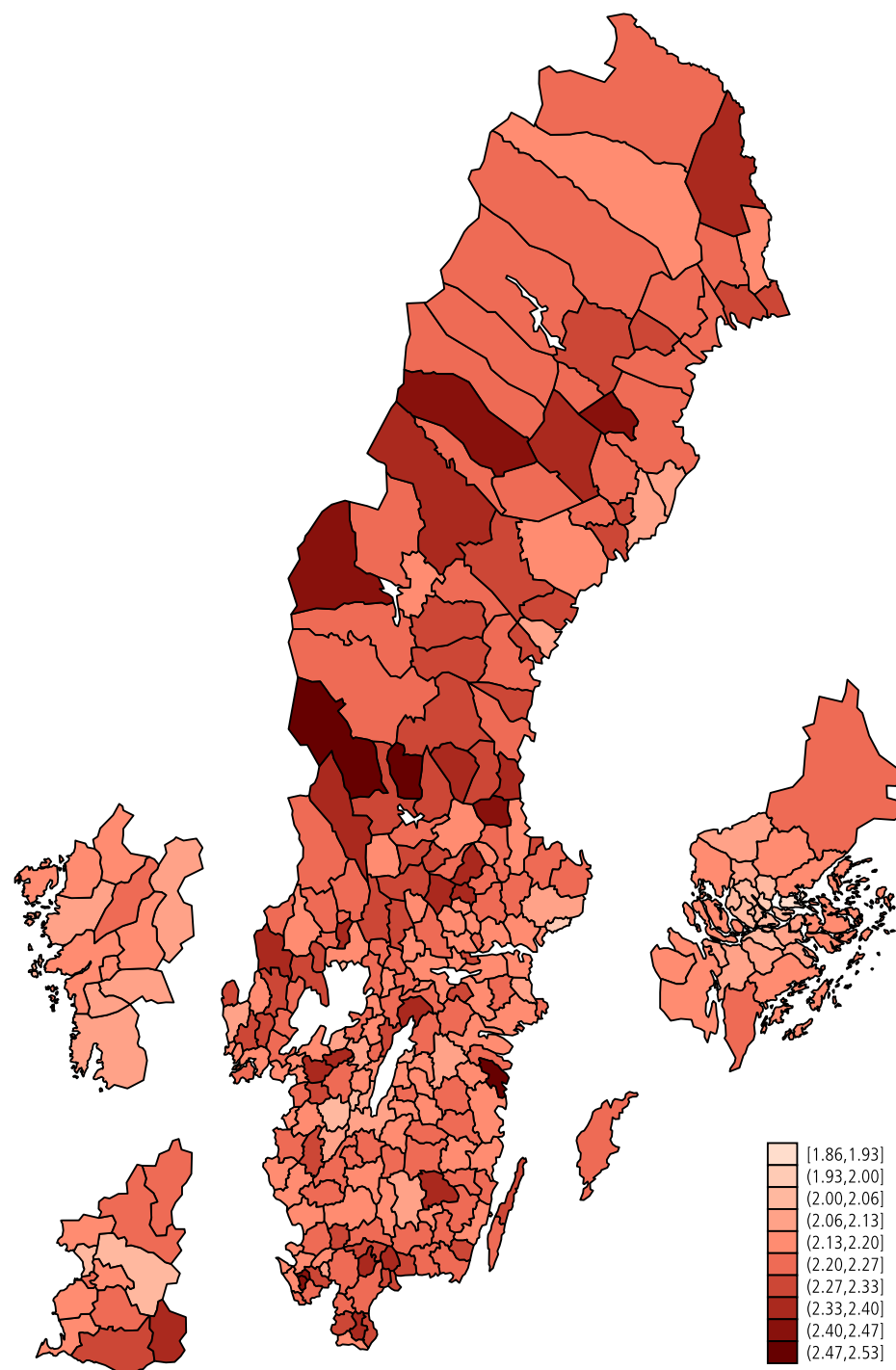
Toppen:

Vaxholm
Danderyd
Knivsta
Solna
Täby
Lomma
Ulricehamn
Sollentuna
Lidingö

Botten:

Älvdalen
Valdemarsvik
Orsa
Ockelbo
Åre
Åstorp
Vilhelmina
Norsjö
Bjuv

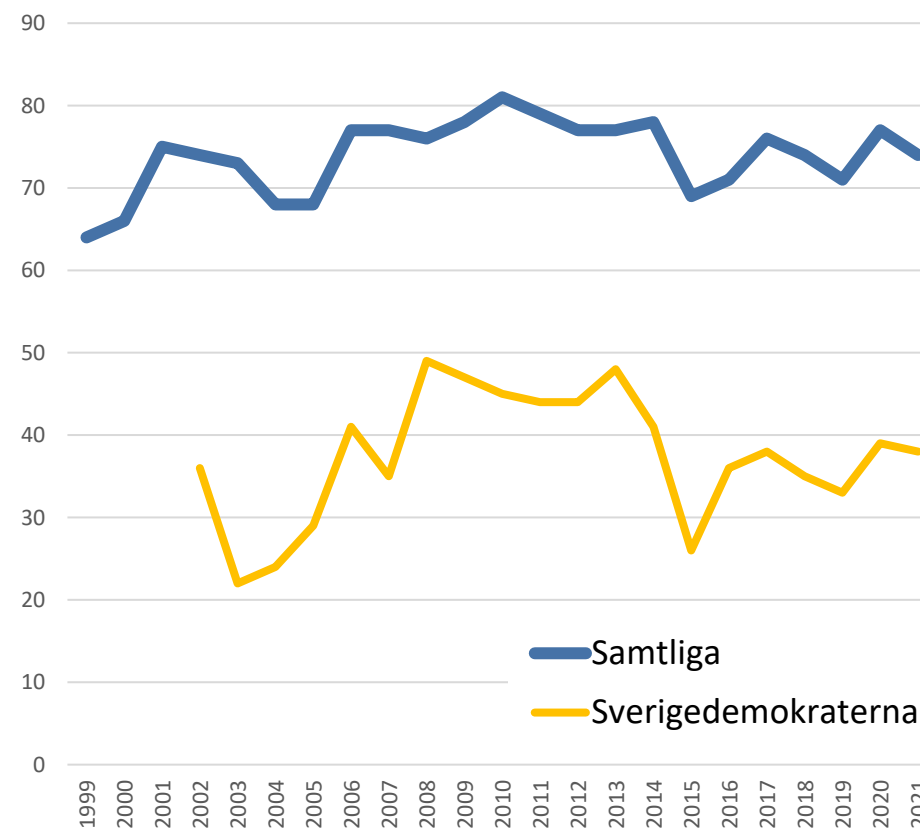
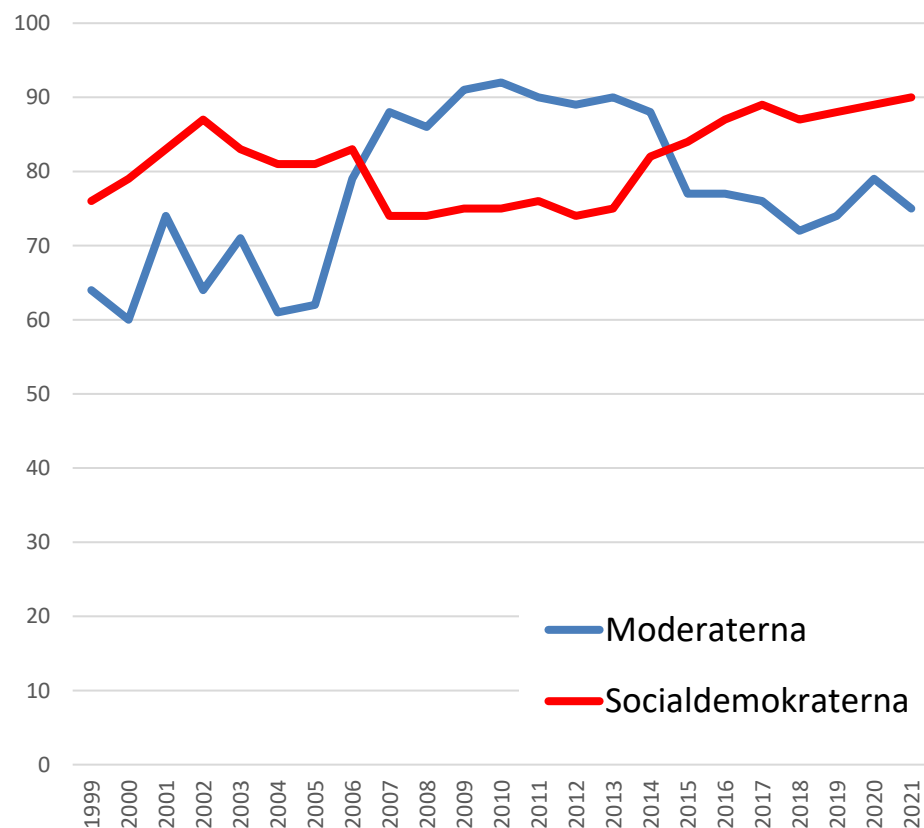
Källa: SOM-institutet, SOM-undersökningarna 1996-2021.

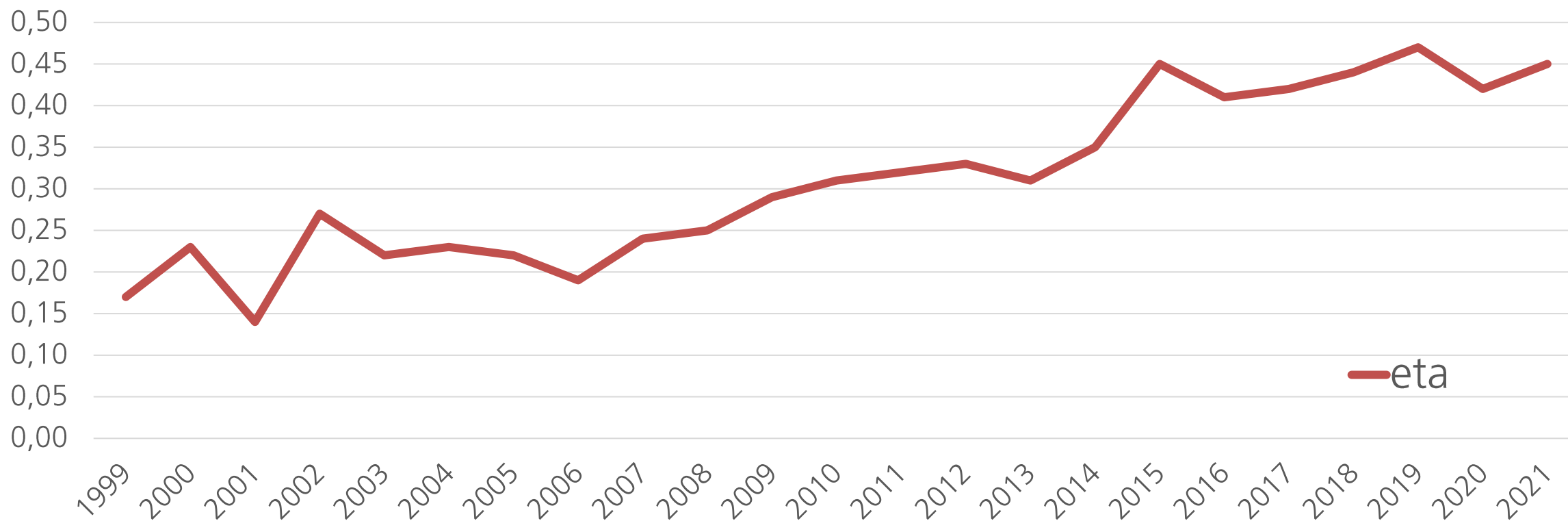

Nöjd med demokratin 1999-2021:

Andel nöjda med demokratin bland samtliga och bland S, M och SD-väljare (procent)

Nöjd med demokratin 1999-2021: Graden av partipolitisering (eta)

Kapabla väljare?

Vad kan väljarna om demokratin?

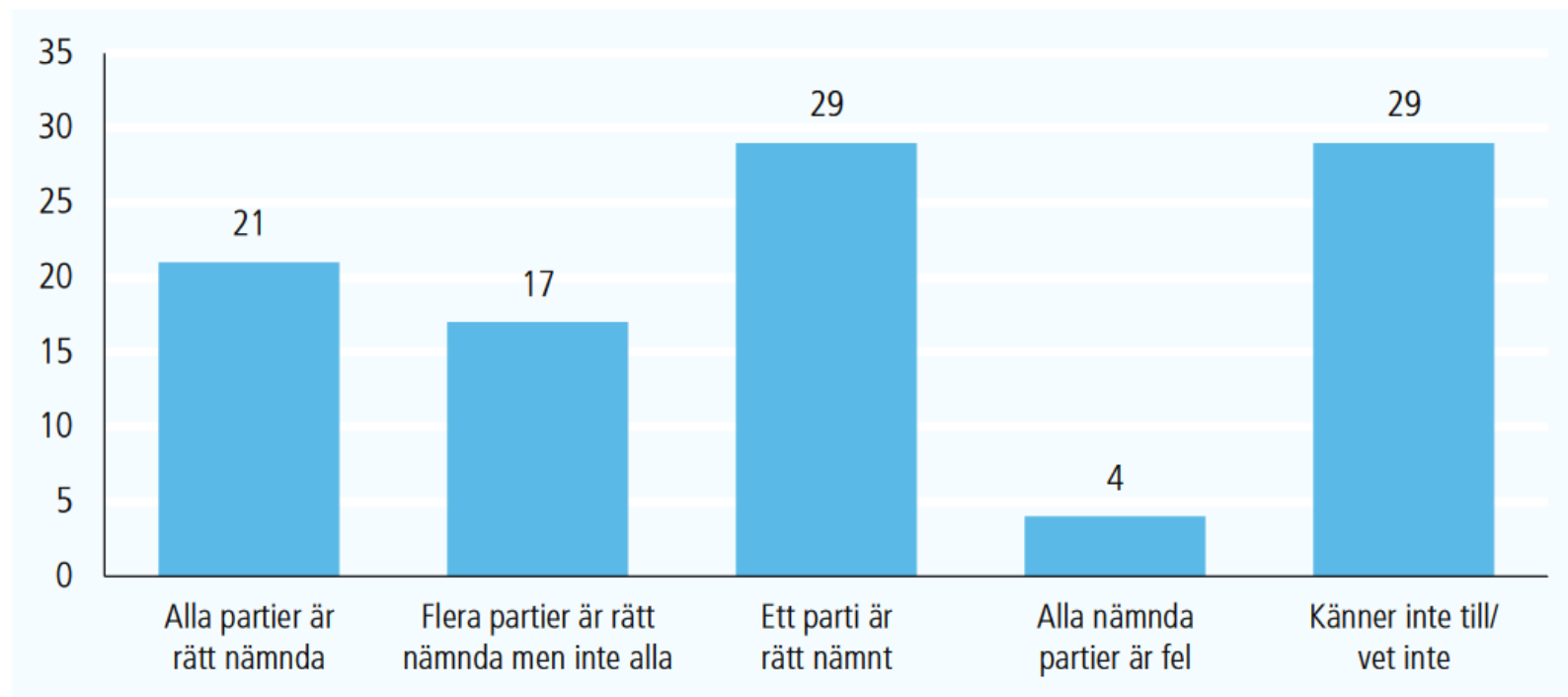
Tabell 1 Andel väljare som svarar rätt på olika kunskapsfrågor, 2022 (procent).
Proportions of correct answers to political knowledge questions, 2022 (per cent).

Andel korrekta svar	Kunskapsfråga/påstående	Rätt svar
88	Anders Ygeman tillhör	Socialdemokraterna
86	Sveriges riksdag har 349 ledamöter	Riktigt
82	Vilken politisk nivå har ansvaret för grundskolan?	Kommunerna
79	Vilken politisk nivå har ansvaret för sjukvården?	Regionerna
77	Vilken politisk nivå har ansvaret för polisen?	Staten
76	Riksbankens styrränta är för närvarande högre än 4 procent	Felaktigt
73	Vem har varit finansminister under perioden december 2021 – september 2022?	Mikael Damberg
71	Sjokersättningen från försäkringskassan är idag 90 procent av lönen från den första sjukdagen	Felaktigt
70	Elisabeth Svantesson tillhör	Moderaterna
64	Amanda Lind tillhör	Miljöpartiet
52	Vindkraft står för omkring 30 procent av elproduktionen i Sverige	Felaktigt
50	Oscar Sjöstedt tillhör	Sverigedemokraterna
43	Hur många kärnkraftsreaktorer är i bruk i Sverige idag?	6 reaktorer
42	Hur stor var arbetslösheten i Sverige i maj 2022?	8,1 procent
32	Ungefär 10 procent av alla som bor i Sverige är födda utomlands	Felaktigt
29	Michael Artursson tillhör	Centerpartiet

Källa: Valforskningsprogrammet: Valundersökningen 2022: förvalsstudien.

Kommentar: Resultaten är oviktade. Antalet svarande varierar mellan 3 122-3 273.

Figur 1 Väljarnas kunskaper om vilket eller vilka partier som styr i den egna kommunen, 2018 (procent)

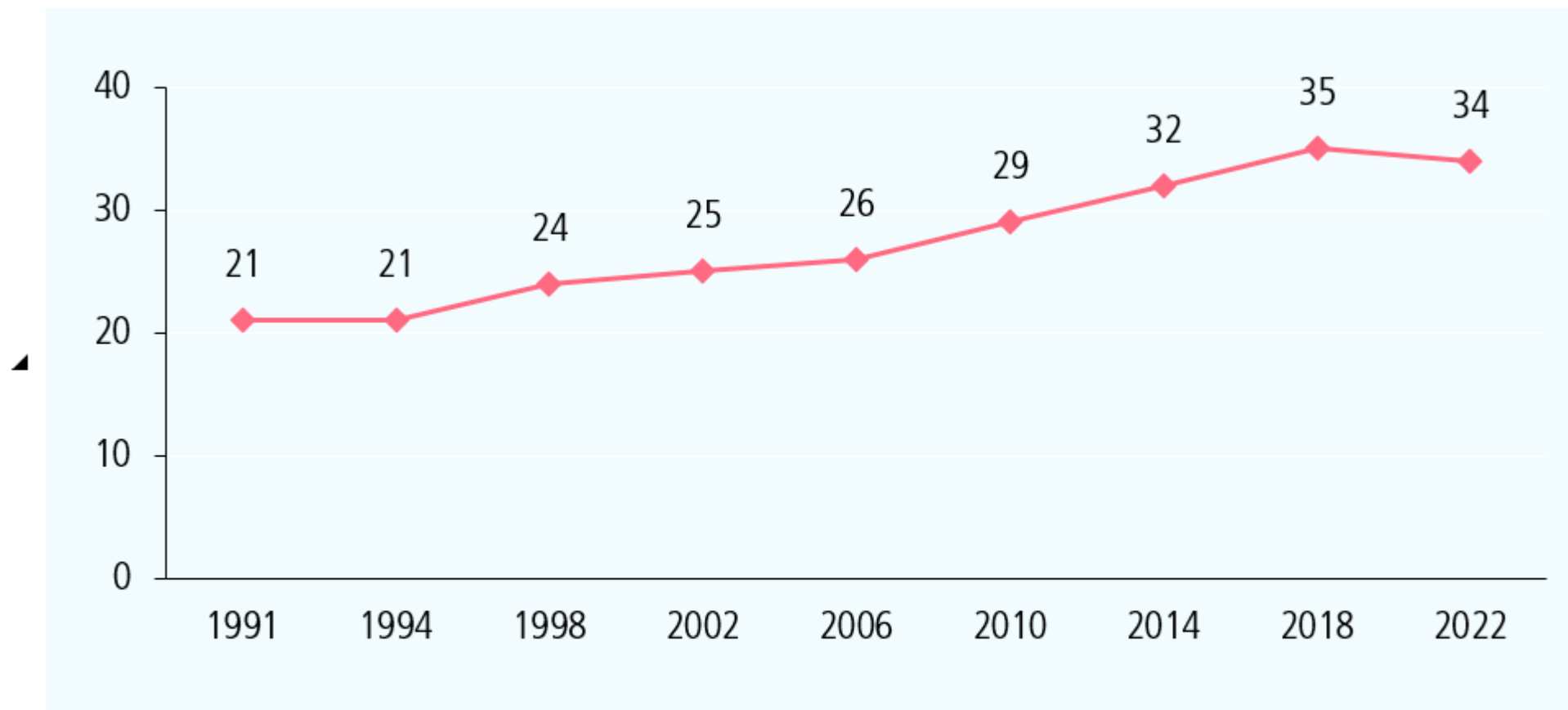
Källa: Valforskningsprogrammet, Göteborgs universitet: Valundersökningen 2018; förvals- och eftervalsstudien kombinerad.

Kommentar: I undersökningen ställdes en helt öppen fråga: "Inför årets val, vilket/vilka partier ingick i den styrande majoriteten i den kommun där du bor?". En ruta för fritextsvar och en svarsruta för "Känner inte till/vet inte". Fritextsvaren kodades i enlighet med Sveriges Kommuner och Regioners databas för kommunalt styre (www.skr.se). De svarande kategoriserades sedan i fem kategorier: 1) de som svarat "Känner inte till/vet inte", 2) de som nämnt ett eller flera partier som inte ingår i styret, 3) de som nämnt ett korrekt parti, oavsett hur många andra partier som nämnts, 4) de som nämnt flera korrekta partier men inte alla och 5) de som nämnt alla partier som ingår bland de styrande i kommunen.

Röstdelning

Figur 8.1 Andel röstdelare 1991-2022 (procent)

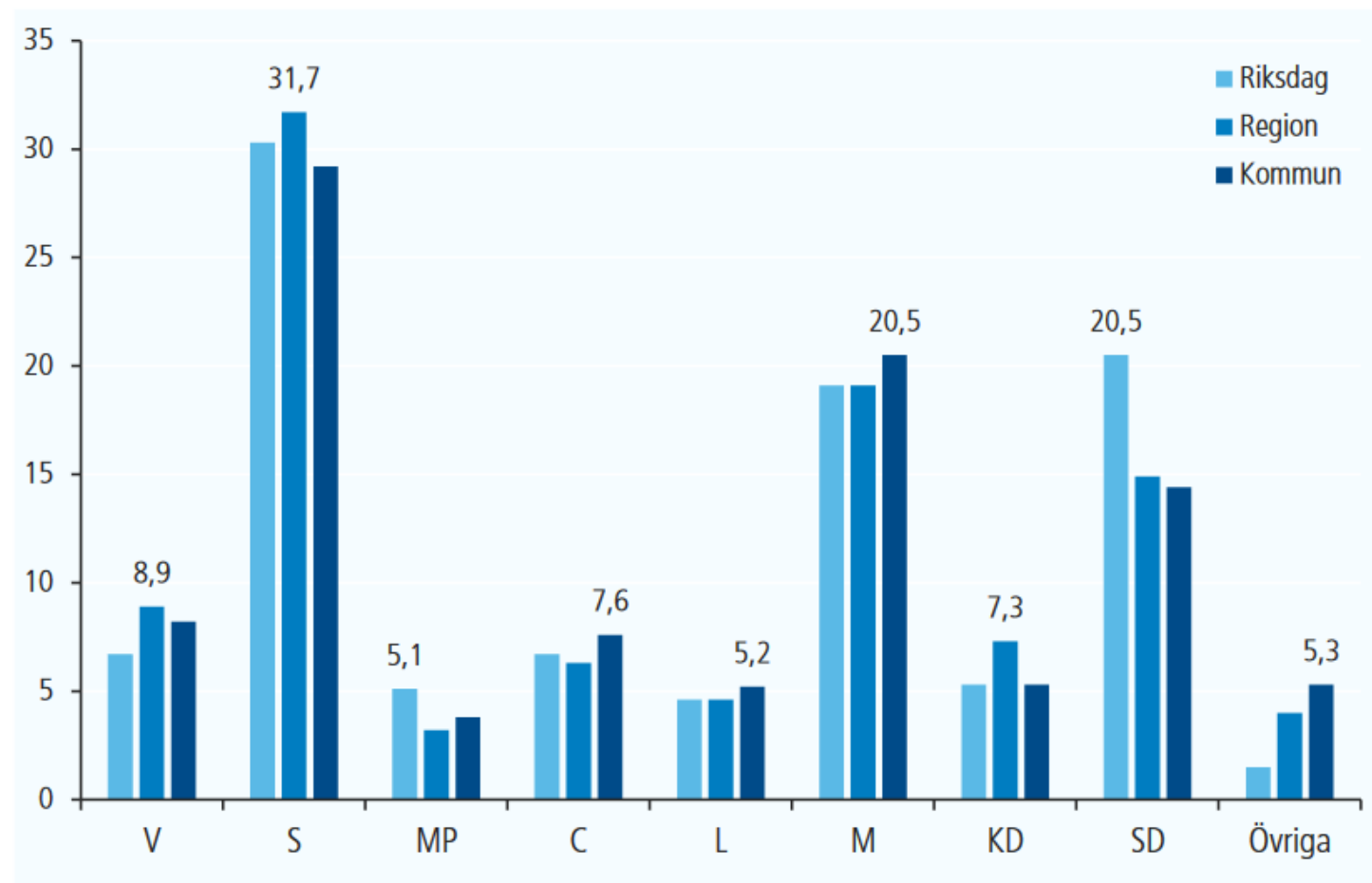

Källa: SVT/Valu.1991–2022

Kommentar: Med röstdelare avses andel väljare som är röstberättigade i nationella och kommunala val och som uppger att de röstat på olika partier i de båda valen (se appendix A för detaljer om exakta frågeformuleringar). Alla resultat är viktade efter de officiella valresultaten.

Figur 1 Partiernas röststöd i riksdag-, region- och kommunval 2022 (procent).

Källa: Valforskningsprogrammet, Göteborgs universitet: Valmyndigheten

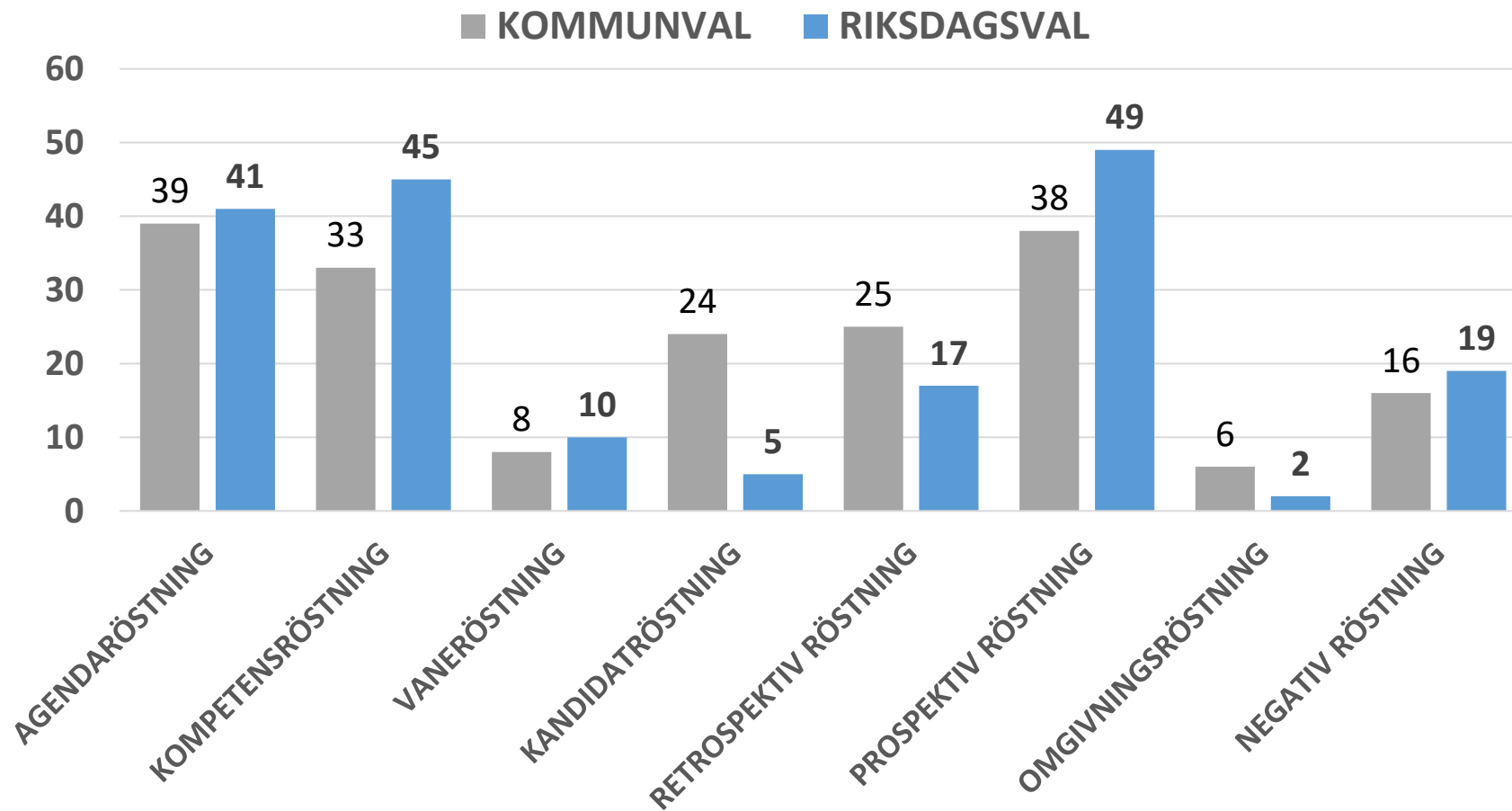
Kommentar: Figuren visar andelar röststöd per riksdagsparti och övriga i de riksdags-, region- och kommunvalen 2022, datan är hämtad från Valmyndighetens sammanställningar som riksdags-, region- och kommunalvalen. Andelarna har räknats fram genom att dividera antalet röster för respektive parti med det totala antalet giltiga röster i respektive val.

Tabell 8.2

Topplistan för de vanligaste kombinationerna av röstdelning nationellt/lokalt, 1991-2022 (procent).

	1991		1994		1998		2002		2006		2010		2014		2018		2022	
#1	NyD/M	2	S/V	2	KD/M	2	L/M	2	M/L	2	M/L	3	M/L	2	SD/M	2	SD/M	3
#2	M/L	1	M/C	2	V/S	2	S/V	2	M/C	1	M/C	2	M/C	2	M/C	2	S/C	2
#3	S/V	1	S/MP	1	S/V	1	S/C	1	S/V	1	M/S	2	S/V	1	S/V	2	S/V	2
#4	S/L	1	S/C	1	KD/C	1	KD/M	1	M/S	1	MP/S	1	S/MP	1	M/L	2	M/L	1
#5	M/C	1	M/L	1	M/L	1	V/S	1	L/M	1	KD/M	1	SD/S	1	KD/M	1	MP/S	1
#6	KD/M	1	V/S	1	KD/L	1	S/M	1	S/C	1	S/V	1	M/S	1	S/C	1	SD/ÖVR	1
#7	S/MP	1	KD/M	1	S/C	1	S/L	1	KD/M	1	S/MP	1	SD/M	1	M/Övr	1	MP/V	1
#8	NyD/S	1	S/L	1	M/C	1	S/Övr	1	M/6	1	C/M	1	MP/S	1	SD/Övr	1	M/C	1
#9	L/S	1	L/M	1	S/ÖVR	1	M/L	1	V/S	1	V/S	1	KD/M	1	M/S	1	S/M	1
#10	L/M	1	S/M	1	M/Övr	1	S/MP	1	C/M	1	M/KD	1	S/Övr	1	S/MP	1	SD/S	1

Andel av **röstdelarna** som uppger olika röstningsskäl
som "ett av de absolut viktigaste skälen" (procent)

Hur väljarna vill förändra demokratin

Balansmått Politiskt förslag

-88	ge alla barn rösträtt i allmänna val
-75	sänka rösträttsåldern til 16 år
-55	Sänka fyraprocentspärren
-44	införa republik med vald president
-42	Minska mandatperiodernas längd från 4 till 3 år
-25	Genomföra val till riksdag och kommun vid olika tidpunkter
-9	öka inslaget av personval
-4	genomföra fler nationella folkomröstningar
+20	införa möjlighet att rösta via internet i allmänna val
+22	genomföra fler kommunala folkomröstningar
+23	minska antalet riksdagsledamöter
+62	kräva att partier och kandidater redovisar varifrån de erhåller kampanjbidrag

Nyckelindikatorer: hur svensk demokrati mår

Politiskt intresse & deltagande
Relationer mellan folket och de folkvalda
Beredskap att ta uppdrag
Politikerförtroende
Samhällsförtroende
Nöjdhet med demokratin
Oro för demokratin
Politisk kunskap
Förändringar av spelregler

TABLE 2: COUNTRY SCORES FOR THE LIBERAL DEMOCRACY INDEX (LDI) AND ALL COMPONENTS INDICES, 2021

↑ Indicates that the country's score has improved over the past 10 years, substantively and at a statistically significant level

↓ Indicates that the country's score has decreased over the past 10 years, substantively and at a statistically significant level

SD+/- reports the standard deviation to indicate the level of uncertainty

COUNTRY	LIBERAL DEMOCRACY INDEX (LDI)			ELECTORAL DEMOCRACY INDEX (EDI)			LIBERAL COMPONENT INDEX (LCI)			EGALITARIAN COMPONENT INDEX (ECI)			PARTICIPATORY COMPONENT INDEX (PCI)			DELIBERATIVE COMPONENT INDEX (DCI)		
	RANK	SCORE	SD+/-	RANK	SCORE	SD+/-	RANK	SCORE	SD+/-	RANK	SCORE	SD+/-	RANK	SCORE	SD+/-	RANK	SCORE	SD+/-
Sweden	1	0,88	0,04	2	0,91	0,036	2	0,98	0,015	11	0,91	0,043	25	0,66	0,023	15	0,93	0,629
Denmark	2	0,88	0,042	1	0,91	0,038	1	0,98	0,014	2	0,97	0,024	7	0,71	0,014	5	0,97	0,643
Norway	3	0,86	0,044	4	0,9	0,04	4	0,96	0,017	1	0,97	0,025	28	0,65	0,018	1	0,99	0,635
Costa Rica	4	0,85	0,042	3	0,9	0,036	9	0,95	0,025	18	0,89	0,049	18	0,66	0,037 -1	7	0,96	0,63
New Zealand	5	0,84	0,045	6	0,89	0,039	10	0,95	0,026	21	0,89	0,057	5	0,73	0,035	38	0,84	0,629
Estonia	6	0,84	0,046	5	0,89	0,04	11	0,95	0,027	20	0,89	0,054	38	0,63	0,036	32	0,87	0,628
Switzerland	7	0,84	0,049	7	0,89	0,042	6	0,96	0,028	5	0,94	0,039	1	0,88	0,016	3	0,97	0,643
Finland	8	0,83	0,047	14	0,87	0,043	3	0,97	0,018	13	0,91	0,046	24	0,66	0,018	17	0,93	0,63
Germany	9	0,82	0,048	13	0,87	0,043	7	0,96	0,025	4	0,94	0,033	20	0,66	0,013	2	0,98	0,628
Ireland	10	0,82	0,05	9	0,88	0,043	14	0,93	0,032	16	0,89	0,051	21	0,66	0,041	11	0,94	0,641 ↑
Belgium	11	0,82	0,05	8	0,88	0,044	15	0,93	0,034	7	0,93	0,043	35	0,64	0,025	9	0,95	0,642
Portugal	12	0,81	0,047	10	0,88	0,041	18	0,92	0,031	26	0,85	0,061	39	0,63	0,038	31	0,88	0,634
Netherlands	13	0,81	0,049	16	0,86	0,046	8	0,95	0,024	10	0,91	0,044	48	0,61	0,038	6	0,97	0,638
Australia	14	0,81	0,05	20	0,85	0,046	5	0,96	0,018	27	0,85	0,059	23	0,66	0,043	23	0,91	0,631
Luxembourg	15	0,8	0,051	11	0,88	0,043	25	0,91	0,04	3	0,94	0,038	32	0,65	0,042	4	0,97	0,638
France	16	0,79	0,05	12	0,87	0,043	22	0,91	0,037	23	0,88	0,052	37	0,64	0,032	19	0,92	0,641
South Korea	17	0,79	0,052 ↑	17	0,86	0,046	17	0,92	0,034	29	0,85	0,065	43	0,62	0,04	14	0,93	0,64
Spain	18	0,78	0,049	19	0,86	0,043	16	0,93	0,035	25	0,88	0,053	27	0,65	0,031	30	0,88	0,635
United Kingdom	19	0,78	0,048	15	0,86	0,043	23	0,91	0,035	34	0,82	0,07	12	0,68	0,026	26	0,89	0,627
Italy	20	0,77	0,05	21	0,85	0,044	21	0,91	0,034	6	0,93	0,041	2	0,76	0,028	18	0,92	0,645
Chile	21	0,77	0,048	25	0,83	0,045	12	0,95	0,022	56	0,74	0,075	30	0,65	0,039 ↑	10	0,95	0,636
Slovakia	22	0,77	0,053	22	0,85	0,048	20	0,92	0,034	44	0,78	0,073	16	0,67	0,049	62	0,77	0,628
Uruguay	23	0,76	0,051	23	0,84	0,046	24	0,91	0,035	39	0,8	0,074	3	0,74	0,049	37	0,84	0,632 ↓
Canada	24	0,75	0,054	18	0,86	0,044	22	0,88	0,040	24	0,88	0,057	20	0,65	0,022	26	0,85	0,641

Valforsknings- programmet

Statsvetenskapliga institutionen
Göteborgs universitet
Box 711, SE 405 30 Göteborg

Kontakt: valforskning@pol.gu.se
Web: www.gu.se/valforskning
Twitter: @valforskning
Facebook: Valforskningsprogrammet

Följ vår forskning på sociala medier
www.demokratifonden.se & @demokratifonden
www.politologerna.se & @politologerna
www.henrikoscarsson.com & @HenrikOscarsson

